

BỘ-VĂN-Y	
TỔNG-LÝ	
Giá bán nhật trình	AN-HÀ
Trọn năm.....	5400
Sáu tháng.....	3 00
Giá bán nhật trình	L'APPEL
Trọn năm.....	6000
Sáu tháng.....	4 00
Giá bán chung hai bên	
Trọn năm.....	10000
Sáu tháng.....	6 00

AN-HÀ-BÀO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM
ÉDITION EN QUOC-NGO DE L'APPEL

Organe d'Informations Agricoles, Commerciales et Industrielles

NHÀ BÁO Ở TẠI ĐƯỜNG—Boulevard Delanoue—Canton

PHẠM-KY-XUONG
CHỦ-BẮT

Về việc mua bán hay là
mua nhật-trình hay là gởi
bài đăng báo xin đề thơ
cho M. Đỗ-văn-Y

Lúc mua báo xin các
ngài chiếu cố, gởi số liên
lúc, báo-quản lý làm
thăm cảm.

DEPOT
D'INDOCHINE
N°2781

BÀN LUẬN THỀ NÀO

cho có một cách để trừ tuyệt lũ trộm cướp
(tiếp theo)

Thứ nhất đó là nghề làm công mỗi
ngày; cơm gạo của chủ, quần áo của
chủ, đất đai để ở, chủ cho mình cứ việc
mỗi ngày mỗi làm công, làm ngày nào
đóng tiền công để cho chủ ngày
này, tiền công trong ít năm; bà lại không
có số tiền dư, lựa phải đi vào hầm
khoét vách, động cửa phá nhà. Cái
nghề đào hầm khoét vách, động cửa
phá nhà thì chung cũng phải làm một
lần thôi.

Thứ hai là nghề làm ruộng, nghề
làm ruộng ruộng cho gặp hội nghị mua
sai tấc, mua ruộng tấc thì phải tay
khuông, mua ruộng năm khác, bằng ma
ruột quá đi nữa, mang lấy nợ oán, thời
hãy làm ruộng mà trả, không chỉ rằng
thiệt hại. Còn như may mùa màng phải,
lắm đầu động đó; có ngày cũng làm
động một ông nhà giàu vậy. Xét lại hai
cái nghề này cũng có thể no toàn ăn
cật động; hơn sao lại gọi không nghề
nghề làm ruộng, lựa phải sang ra nhà
trộm cướp? Nghĩ cho bực ấy là bọn
lười biếng, không muốn cho một xát,
không muốn cho đồ mớ-bời; ý nó muốn
sao cho trong một đời canh mà lấy
động của người ta cho có số ngàn số
trăm mới chịu. — Đáng cho lũ ấy là lũ
không lương tâm; ông bạn còn lo tính
phương thế làm ăn cho lỗ nó mà chi.
Ờng thêm thế cho một, nó đã chẳng
hương đời thì chúng ta đây háo hức
mà lo giúp cho lũ nó làm chi thêm hao
tốn thì giờ.

Theo tiểu kiến của tôi: thì tôi sẽ
lưu cho nó như vậy: thí dụ: tòa Vĩnh-
long kêu án tên Mịch ba tháng tù về tội
ăn trộm. Lúc nó ở tù ba tháng tù
rồi, nhà nước đến Mịch ra xem chữ vào
trắng nó như vậy: ngày mấy, tháng
mấy, năm mấy, tòa Vĩnh-long kêu 3
tháng tù về tội ăn trộm; chẳng vậy mà
thời, tháng tù rồi trở về làng ở tại,
ban ngày làng cũng để cho nó làm
công việc của nó, còn ban đêm nó phải
xách nóp đến nhà công-ở của làng ngủ
đó cho đủ chín chục đêm mới thôi, lại
đến khi làng kỳ-yên lập miếu tế thần,
bắt buộc nó đi cạo heo, rửa chén,
động tiền lệ lệ biết bạn nó là bạn tù
đá khối xiềng.

Chúng nó từ đây mà biết ăn-nghỉ,
tại mỗi việc tương lai làng cũng coi
chúng nó như dân thường, song chẳng
động dự vào một cuộc Truim, Trưởng
chủ trong làng lại còn cái tội cạo heo
rửa chén hay còn buổi cho đến tết mới
thôi. — Thỏa như chúng nó chẳng ghé
đầu ngục sĩ, còn tại phạm tội tòa cũng
cứ coi nó trắng cả rồi kêu gia nhĩ
cho nó (ăn động động như trước, bằng
mã ngựa hơn bởi trước thì phải gia
tám, gia tứ,) làm như vậy là có lý tiện
cho mấy thầy làm việc khỏi phải công
sao lục án tấc mà hao tốn thì giờ.

Chúng ta cũng cần thấy như vậy,
tên tù già làng thì còn ý có hơi sợ sệt,
chớ mấy tên tù già (đôi ba) tên
đầu có tên năm ba tháng thì nó coi
như không không! nó nào có biết sợ là

chỉ!

Bản nghĩ như thế còn chưa ắt có
tuyệt nói cũng chẳng, phương chi là
lính lo cho lũ nó, lại rồi rằng lũ nó
nghèo hèn, không nghề nghiệp làm ăn,
lúng phất đi ăn cướp ăn trộm, lại xin
nhà nước lập trường dạy dượng dặt
trong khi chúng nó còn ở tại khám;
chừng mà chúng nó mắng tù thì chúng
nó đã biết động nghề làm ăn, không
tiêm theo nghề cũ là nghề trộm cướp
nữa.

Vì cái lòng ái chúng, luận như vậy
thì cũng phải; bắt-giả mà giám trái cái;
song xét cho lũ nó là lũ không lương
tâm, Xá-bội không nhờ cậy động, nay
mà lũ nó dễ nghe lời luận như vậy,
chắc cho lũ nó càng lầy lờn hơn nữa,
chúng nó đã quyết nghĩ: Bình nhật nếu
đi làm công mỗi ngày chừng năm ba
cắc, xài chẳng hao lâu, còn phải một
học, chứ như cái nghề của chúng nó
đầy, thoắt có may sòng trong một vài
ngày, thì từ, từ như thế mà nó còn chưa
ghé, phương chi ở tù lại có trường học
nghề nghiệp thì là lương toàn cho lũ
nó làm, tức nhiên lũ nó chẳng hề nao
cùng chi cả. — Ông bạn nghĩ thử coi
may thì nó ở trong tù, bằng rồi thì
động học nghề nghiệp trong tay, là một
cuộc lương toàn kỳ mỹ, thì ai còn suy
nghĩ những nghề nghiệp nào khác chi
nữa.

Lại còn một câu chuyện như vậy nữa,
vì một việc trộm cướp mà có nhiều
tài-chủ phải ngã lòng, di như một tài-
chủ kia bắt động tên bợm ăn trộm đồ,
đem đến làng, làng lấy khai báo chứng
ở trong, làng làm tờ bẩm giải đến tòa,
tòa giám tên bợm dạy tài-chủ về đợi có
trát đòi sẽ đến bắt, động trát lần kỳ
nhứt đến bắt, tòa rồi sơ tài-chủ và
bợm rồi đi bằng cơ rồi giám tên bợm,
chờ lúc coi tên bợm này đã có mấy án
rồi, cũng dạy tài-chủ về chờ có trát đòi
sẽ đến bắt. Từ xét rõ tên phạm này có
tiền án, nhưng mà án nhẹ nhẹ, chừng
sợ bữa nữa tháng, hoặc một tháng, nên
tòa kêu cho nó hai tháng tù.

Bấy giờ ông bạn nghĩ đó coi, bắt
động ăn trộm đủ làng cơ, mường
biện làm khai báo, đi giải, nhảm nhí có
tàu thì đi tàu, có xe thì đi xe, còn chớ
không xe không tàu thì tài-chủ phải
sưu thuế trọn cơm gạo và tiền ăn
uống.

Từ bắt động ăn trộm cho đến khi đi
giải tiền cây tiền 19 ít nữa là bảy tám
đồng, trát đòi lần kỳ nhứt một mình
tài-chủ đi sở phí ít nữa là 3 đồng, kỳ
nhĩ ít nữa cũng ba đồng, các cuộc lễ
ra trên mười lăm đồng, tòa kêu tên
phạm hai tháng tù.

Ngoài mà ta thử nghĩ như nó, may
thì nó lấy của ta chẳng biết sơ trảm hay
là sơ án, không nhứt định, còn như
có rồi thì hai tháng tù nào có hẹp
chí, còn mình đây có ruộng trong một
gắt ruộng thì hết của còn may mà bắt
động nó thì phải tốn thêm 15.000 đồng
cho nó ở hai tháng tù. Hồi lại,
15.000 hai tháng tù, như vậy có đủ

THUỘC DÂN THỜI LUẬT

Luật hộ người bản quốc
(Chronique judiciaire)

Con nuôi

Thường thấy nhiều vụ kiện thưa có
con nuôi ra tranh giành gia tài, xưng
mình là con nuôi mà nhiều khi không
có trình giấy tờ chỉ cho tòa xét, nên bị
bất đắc. Vậy nên tôi đem vào đây luật
định quyền cho con nuôi ra thế nào cho
thiên hạ biết.

Trước hết tôi xin ghi cho chư tôn
phân biệt bạn con nuôi.

Con nuôi có hai bậc:

1. Con nuôi có phép hưởng gia tài
2. Con nuôi làm phước mà thôi.

Luật định như vậy:

Mỗi người không còn thì có phép
nuôi con nuôi để kế hậu hoặc là nuôi
làm phước mà thôi. Mà mỗi người thì
nuôi một đứa, hoặc là hai vợ chồng
nuôi chung một đứa, không phép một
đứa nhỏ mà làm con nuôi nhiều người.

Phép nuôi con để kế hậu

Nuôi con để nối giống thì người cha
nuôi phải là người có vợ đã động 10
năm rồi mà không có con trai, thì mới có
phép nuôi con mà kế hậu.

Như chẳng chết rồi mà chưa kịp nuôi
con để kế hậu thì người nương phụ có
phép xin nuôi con mà nối giống cho
chồng, song phải có ba người bề con
lớn bên chồng ưng thuận mới được.

Như chẳng chết rồi mà vợ cái giá thì
mất quyền này.

Còn kẻ trai chưa vợ cũng có phép nuôi
con nuôi để kế hậu cho nó, song trong
2 khoản này mà thôi: 1. như đứa trai
ấy đã có vợ rồi mà chưa cưới, và
như vợ đã rồi rồi đó cũng ở vậy mà thủ
tiết thờ chồng 2. như đứa trai ấy ra
chính biến bị tử trận.

Con nuôi thì phải lựa người theo
giống của cha nuôi, (nếu như nuôi con
nuôi thế cho con, thì phải chọn cháu
kêu là cháu hay là cháu, như không cháu
thì nuôi con của anh em chú bác gần,
như không có gần, thì xa. Cứ theo thứ
tự như vậy luôn luôn. Bữa con nuôi
phải thuộc theo giống cha nuôi, một họ
mới được.

Không phép nuôi con gái để kế hậu.
Cũng không được phép lựa con trai
trưởng nam hoặc là con một mà xin
làm con nuôi, trừ ra như trong giống
họ không còn con cháu nào khác thì
mới được.

Cái lòng tài-chủ chẳng? 15.000 hai
tháng tù có nên bắt ăn trộm chăng?
15.000 hai tháng tù có nên ngã lòng
tài-chủ chăng?

Ấy là nói một việc nhỏ của ăn trộm,
còn như ăn cướp, tài-chủ đã bị mất
của bẻ nhà, còn phải rước quan, làng,
lính động truy tìm, năm bữa, mười
bữa, hoặc nửa tháng mới bắt được một
ít tên bợm, có dám đi không rồi về
không, cũng trời biết vậy. Còn bị mất
không số định nhiều ít, thường khi mất
rồi thì rồi, đầu mà có lấy lại được
cũng trong muôn một, song cái số lấy
lại nào có đủ như số mất, còn cái số phí
đi truy tìm tốn có trên dưới bạc trăm.
Tục thường nói: "Bị ăn cướp rồi bị ăn
bỏ".

(Còn nữa)
Nguyễn Hữu Hợp
O-môn

Như nhậm con, trưởng nam hoặc là
con một, thì phải có đủ ông bà chủ bác
bên nội đưa phỏ ưng thuận mới được.
Như vậy thì đứa con nuôi ấy có phép
kế hậu cho 2 bên, là bên cha ruột và
bên cha nuôi.

Như sau đó có con trai, thì có phép
để con nó kế hậu cho cha nuôi, còn nó
trở về bên cha ruột.

Như đứa con xin nuôi đúng 21 tuổi
thì nó phải ưng làm con nuôi và cha mẹ
nó cho phép mới được. — Như không
con cha thì ông nội hoặc là 3 người lớn
trong họ bằng lòng mới trảng phép.

Con nuôi phải vào trong tộc bên cha
nuôi, lấy theo họ cha nuôi, và phải mất
cáo quyế bên cha mẹ ruột. Nó trở nên
như con ruột vậy. Không phép bỏ bên
cha nuôi mà trở về bên mình, trừ ra
như cha mẹ nuôi may sanh động con,
thì con nuôi mới có phép trở về bên
mình, hoặc như bên cha mẹ ruột không
con con nào để kế hậu thì mới có phép
bỏ bên cha nuôi trở về bên cha ruột.
Mà há há bên cha nuôi mà trở về, thì
phải mất cả quyền ăn gia tài bên cha
nuôi mà động nhập quyền như cô phía
bên cha ruột.

Cuộc nuôi con mà kế hậu thì phải có
khai trước mặt lục-bộ làng cha nuôi ở,
và phải có chứng 2 người hương chức
ký tên vào tờ khai. Lục-bộ phải khai
rồi nộp cho quan hiện-lý tòa sơ sở tại
đặng cho ngài trình cho tòa phê.

Trong 2 tháng kể án tòa phê đó, thì
án ấy sẽ nên vào bộ sách tại làng của
cha nuôi ở và cũng phải nêu trong tờ
khai của đứa con nuôi.

Như cha nuôi chết sớm trước khi đem
vào tòa, thì cũng cứ việc làm y theo vậy
mà nộp vào tòa.

Như sau con nuôi đó muốn trở về bên
cha mẹ ruột thì phải đến khai tại lục-bộ
chỗ mình ở. Rồi quan hiện-lý phải nêu
lời khai ấy vào chỗ đã nêu cuộc xin
nuôi khi trước.

Đó là nói về phần con nuôi để kế hậu
có phép ăn gia tài của cha mẹ nuôi.
Còn khoản con nuôi làm phước thì
như vậy:

Mỗi người đúng 25 tuổi có phép xin
con nhỏ nuôi mà làm phước, hoặc trai
hoặc gái cũng được; song phải có cha
mẹ đứa nhỏ hoặc là các chức việc cai
quản sở nhà thương, nhà mồ côi hay
là quan Đốc-lý châu thành ưng cho mới
được.

Con nuôi như vậy thì quyền cũng y
theo bên cha mẹ ruột, song như đứa con
này 15 tuổi, thì con của chúng nó chưa
đúng 21 tuổi, thì nó thuộc về quyền bên
cha mẹ nuôi và lấy họ theo cha nuôi.

Mà đứa con nuôi học nào thì luật cấm
không phép cưới hỏi nhau trong dòng
bà con thân thích như bên cha mẹ ruột
vậy.

Cha mẹ nuôi con làm phước thì phải
lo học học nuôi dượng nó cho tròn
phận sự cha mẹ. Còn con nuôi thì phải
kính thờ cha mẹ như con ruột.

Nuôi con làm phước thì cha nuôi và
cha mẹ đứa con nuôi hoặc là các người
nào có phép cho nuôi đã nói trên đây
phải làm khai trước mặt lục-bộ có
chứng 2 người hương chức làng sở tại.

L'Indochine Nouvelle

Báo mới xuất bản

Báo mới tiếp được số đầu tiên
của tờ báo L'INDOCHINE NOUVELLE mới
xuất bản ngày 23 Aout này. Báo này
mỗi tuần xuất bản một kỳ, làm luận
gồm đủ quốc sự, Thủy-dạo, công-nghệ
Thương-mại và nông-lạc.

Báo này hình thể giống báo "Illustration" bên Đại-Pháp, có đồ ảnh sơn hà,
nhơn vật xem rất đẹp. Giá bán chẳng mắc,
mỗi năm 15\$ mà thôi. Các người chấp
bút toàn là những danh sĩ nước Pháp.

Xin nay có thêm một tờ báo hữu
ích xinh đẹp ra đời, tưởng khi đọc giả
chưa còn cũng sáng lòng hoang ngĩnh đó.

Báo-xin xin đề lời giới thiệu tờ
báo mới L'INDOCHINE NOUVELLE này.

An-Hà-Báo

Annam hãy mua

Savon den hiệu con Rồng
Dầu Essence de menthe Lô Tiên
mà dùng.

Tốt nhất trong cõi Đông-Pháp.
Hải Vĩnh Công-ty Sài-gòn.

Savon den hiệu con Rồng là savon Mặt
xây thật, thiệt tốt, cứng, bọt nhiều, ít
hao, ngửi nhớt, không mực đó, tẩy
và giặt đồ ngựa ghê.

Quan trường thuyên hồ

Mới hay được tin rằng: 1. Quan-
lớn Đốc-phủ 18-quang-Trữ chủ-quận
châu-thành Cánh-thơ đặc lệnh đi ngôi
chủ-quận Cai-bè (Mỹ-tho), quan Phủ
Trương-văn-Nga chủ-quận Ô-môn sẽ đi
ngôi chủ-quận châu-thành Cánh-thơ thế
cho quan lớn Đốc-phủ Đốc-lý-lơn, còn
quan Phủ Nguyễn-văn-Kiên chủ-quận
Bình-phước (Tàu) đi ngôi chủ-quận
Ô-môn, thế cho quan Phủ Trương-v-Nga.

2. Quan phủ Đốc-kết-Triệu chủ-quận
Phụng-hiệp sẽ đi ngôi chủ-quận châu-
thành Tây-ninh thế cho quan Huyện
Nguyễn-văn-Bích đối về ngôi chủ-quận
Phụng-hiệp. — 3. Quan Thừa-biện
Trần-văn-Mãng đặc lệnh đối về hành
sự tại Xã-phủ Nam-kỳ, thế cho ông
Nguyễn-v-Tiếp Thừa-biện đối về Cánh-thơ.

Báo quan kinh lời chúc đưa Quan-
lớn Đốc-phủ Đốc-lý-lơn, quan Phủ
Đốc-lý-lơn và quan Thừa-biện Trần-
đại-phơn cùng hữu quyền cả ba ông
thương lộ bình an và kính lời chào
mừng quan Phủ Trương-dại-phơn, quan
Phủ Nguyễn-dại-phơn và quan Huyện
Nguyễn-dại-phơn và hữu quyền, cầu xin
cho 3 ông ở được lâu dài trong tỉnh này.

An-Hà-Báo

Lục-bộ phải chép khai ấy vào sổ khai
sanh trong 1 năm xin nuôi đó. Chừng đứa
con già lớn đúng tuổi mà nó bằng
lòng theo đó thì mới là con. Nếu nó
không bằng lòng thì nó phải đến khai
trước mặt lục-bộ có chứng hai người
hương chức làng nó ở thì nó nuôi phải
bày.

Khai như vậy phải nêu kê theo lời
khai xin nuôi nó khi trước.

Còn như đứa con xin nuôi từ hồi
chưa đúng ba tuổi, thì cuộc xin nuôi
ấy động chắc chắn rồi theo đó.

Nguyễn-tân-Thạnh
(Rút trong Trung-Lập-Báo)

Là một quyển sách rất có ích.
 Xem quyển này biết được: 1. Lịch
 sử, 2. Địa-dã, 3. Phố-xã, 4. Công-nghệ,
 5. Phong-cảnh của thành-phố Hà-nội là
 một nơi cổ-đô của ta từ mấy nghìn năm
 nay.
 Sách in rất đẹp, có cả địa-đồ, đầy
 hơn 100 trang. Mỗi cuốn 0đ70.
 Xin gửi thư ra báo TRUNG-HÒA, N-
 15 Rue de la Mission HANOI mà mua,
 THÊM 0đ30 TIỀN-GỬ.

